

Pradžia>Šeimos teisė ir paveldėjimas>Skyrybos ir gyvenimas skyrium Skyrybos ir gyvenimas skyrium

Švedija

1 Kokios yra santuokos nutraukimo sąlygos?

Santuoka gali būti nutraukiama vieno sutuoktinio arba abiejų sutuoktinių prašymu. Tam tikromis aplinkybėmis prieš nutraukiant santuoką gali būti taikomas šešių mėnesių terminas sutuoktiniams susitaikyti. Šis terminas taikomas, jeigu:

to prašo abu sutuoktiniai;

vienas iš sutuoktinių nuolat gyvena kartu su savo globojamu vaiku, jaunesniu nei 16 metų, arba santuoką nori nutraukti tik vienas sutuoktinis.

Tačiau tam tikrais išimtiniais atvejais sutuoktiniai, kuriems taikomos prieš tai nurodytos aplinkybės, taip pat turi teisę nutraukti santuoką nenustatant taikinimo termino. Taip yra tuo atveju, kai sutuoktiniai dvejus metus gyvena skyrium. Vienas sutuoktinis taip pat turi teisę nutraukti santuoką be taikinimo termino, jeigu nustatoma, jog tikėtina, kad santuoka buvo sudaryta prievarta arba sutuoktinis santuoką sudarė nesulaukęs 18 metų ir neturėdamas oficialaus leidimo. Jeigu santuoka buvo sudaryta nepaisant to, kad sutuoktiniai yra artimi giminaičiai, arba vienas iš sutuoktinių tuo metu buvo vedęs ar įregistravęs partnerystę ir ankstesnė santuoka ar partnerystė nebuvo nutraukta, kiekvienas iš sutuoktinių turi teisę nutraukti santuoką be taikinimo termino.

2 Kokie yra santuokos nutraukimo pagrindai?

Sutuoktinis visada turi teisę nutraukti santuoką ir neprivalo remtis jokiais specialiais pagrindais, kad teismas galėtų priimti sprendimą nutraukti santuoką.

3 Kokios yra santuokos nutraukimo teisinės pasekmės:

3.1 asmeniniams sutuoktinių santykiams (pvz., teisei rinkti pavardę),

Jeigu vienas iš sutuoktinių pasirinko kito sutuoktinio pavardę, toks sutuoktinis turi teisę susigrąžinti prieš santuoką turėtą pavardę.

3.2 sutuoktinių turto padalijimui,

Nutraukus santuoką sutuoktinių turtas turi būti jiems padalijamas. Galioja bendras principas, kad turtas padalijamas lygiomis dalimis. Dalijant sutuoktinių turtą visiškai nesvarbu, kuris iš jų yra kaltas dėl santuokos nutraukimo.

3.3 sutuoktinių nepilnamečiams vaikams,

Nutraukus santuoką abu sutuoktiniai savaime toliau bendrai rūpinasi savo vaikais. Tačiau teismas gali nutraukti bendrą globą:

savo iniciatyva, jeigu nustato, kad bendra globa akivaizdžiai nesuderinama su vaiko interesais, arba

vieno iš sutuoktinių prašymu, jeigu nustato, kad vaikui būtų geriausia, jei juo rūpintųsi tik vienas sutuoktinis.

Jeigu abu sutuoktiniai prašo panaikinti bendrą globą, teismas turi pareigą patenkinti jų prašymą.

Abu tėvai turi pareigą išlaikyti savo vaikus. Kartu su vaiku negyvenantis (-i) tėvas (motina) atlieka savo pareigą išlaikyti vaiką, mokėdamas (-a) kitam sutuoktiniui vaiko išlaikymo išmoką.

3.4 pareigai suteikti išlaikymą kitam sutuoktiniui?

Nutraukus santuoką kiekvienas sutuoktinis turi pareigą rūpintis savimi. Išimtyms taikomos tik tam tikrais ypatingais atvejais, pvz., kai vienam iš sutuoktinių sunku save išlaikyti nutraukus ilgalaikę santuoką arba esant kitoms ypatingoms priežastims.

4 Ką praktikoje reiškia teisės terminas „gyvenimas skyrium (separacija)“?

Švedijos teisėje nėra teisėtą gyvenimą skyrium (separaciją) reglamentuojančių taisyklių.

5 Kokios yra gyvenimo skyrium (separacijos) nustatymo sąlygos?

Švedijos teisėje nėra teisėtą gyvenimą skyrium (separaciją) reglamentuojančių taisyklių.

6 Kokios yra gyvenimo skyrium (separacijos) nustatymo teisinės pasekmės?

Švedijos teisėje nėra teisėtą gyvenimą skyrium (separaciją) reglamentuojančių taisyklių.

7 Ką praktikoje reiškia terminas „santuokos pripažinimas negaliojančia“?

Švedijos teisėje nėra taisyklių, reglamentuojančių santuokos pripažinimą negaliojančia. Santuoka gali būti nutraukiama mirus vienam iš sutuoktinių arba teismui priėmus sprendimą nutraukti santuoką.

8 Kokios yra santuokos pripažinimo negaliojančia sąlygos?

Švedijos teisėje nėra taisyklių, reglamentuojančių santuokos pripažinimą negaliojančia.

9 Kokios yra santuokos pripažinimo negaliojančia teisinės pasekmės?

Švedijos teisėje nėra taisyklių, reglamentuojančių santuokos pripažinimą negaliojančia.

10 Ar yra alternatyvių neteisminių priemonių, kuriomis su santuokos nutraukimu susijusius klausimus būtų galima išspręsti nesikreipiant į teismą?

Santuoką gali nutraukti tik teismas, priimdamas sprendimą nutraukti santuoką. Tačiau yra alternatyvių būdų įvairiems su santuokos nutraukimu susijusiems klausimams išspręsti.

Sutuoktiniai gali pasinaudoti vadinamosiomis šeimos taikinimo paslaugomis, kurių tikslas – padėti išspręsti kartu gyvenant kylančius konfliktus. Taip sutuoktiniams galima padėti išspręsti problemas ir konfliktus, kad jie toliau galėtų gyventi susituokę. Jeigu sutuoktiniai yra faktiškai išsiskyrę, šeimos taikinimas gali padėti sušvelninti konfliktą ir sudaryti sąlygas sutuoktiniams kartu atlikti tėvų vaidmenį. Šeimos taikinimo paslaugas teikia viešojo sektoriaus institucijos (vietos valdžios institucijos), religinės organizacijos ir kiti asmenys. Vietos valdžios institucijos turi užtikrinti, kad šeimos taikinimo paslaugos būtų prieinamos kiekvienam to prašančiam asmeniui.

Sutuoktiniai taip pat turi teisę pasinaudoti vadinamaisiais pokalbiais dėl bendradarbiavimo. Šie pokalbiai skirti ne suaugusiųjų santykiams, bet su vaikais susijusiems klausimams aptarti. Pokalbiais dėl bendradarbiavimo visų pirma siekiama rasti susitarimą vaiko globos, būsimos gyvenamosios vietos ir bendravimo su vaikais klausimais. Pokalbius dėl bendradarbiavimo stebi ekspertai. Vietos valdžios institucijos turi pareigą užtikrinti, kad pokalbių dėl bendradarbiavimo paslaugos būtų prieinamos kiekvienam to prašančiam asmeniui.

Jeigu sutuoktiniai nori kaip nors keisti vaikų globą, jų būsimą gyvenamąją vietą arba bendravimo su vaiku tvarką, šiuos pakeitimus galima įtvirtinti sudarant susitarimą atitinkamu klausimu. Tokį susitarimą turi patvirtinti vietos valdžios institucijos socialinės gerovės komitetas.

11 Kur turėčiau pateikti prašymą (skundą) nutraukti santuoką, nustatyti gyvenimą skyrium (separaciją) arba santuoką pripažinti negaliojančia? Kokių formos reikalavimų reikia laikytis ir kokius dokumentus turėčiau pridėti prie prašymo?

Švedijos teisėje nėra taisyklių, reglamentuojančių teisėtą gyvenimą skyrium (separaciją) arba santuokos pripažinimą negaliojančia.

Norint kreiptis į Švedijos teismą su prašymu nutraukti santuoką, visų pirma būtina, kad Švedijos teismas turėtų jurisdikciją nagrinėti bylą. Tai, savime suprantama, taikoma tais atvejais, kai abu sutuoktiniai yra Švedijos piliečiai ir gyvena Švedijoje. Tačiau Švedijos teismai taip pat turi jurisdikciją nagrinėti bylas, kuriose:

abu sutuoktiniai yra Švedijos piliečiai;

pareiškėjas yra Švedijos pilietis ir gyvena Švedijoje arba sulaukęs 18 metų gyveno Švedijoje anksčiau;

pareiškėjas nėra Švedijos pilietis, tačiau ne mažiau kaip vienus metus gyvena Švedijoje, arba atsakovas gyvena Švedijoje.

Jeigu nustatoma, kad Švedijos teismas turi jurisdikciją nagrinėti santuokos nutraukimo bylą, ją nagrinėja Švedijos apylinkės teismas (šved. *tingsrätt*), kurio apylinkėje gyvena vienas iš sutuoktinių. Jeigu nė vieno iš jų gyvenamoji vieta nėra Švedijoje, bylą nagrinėja Stokholmo apylinkės teismas (šved. *Stockholms tingsrätt*).

Santuokos nutraukimo bylą apylinkės teisme galima iškelti dviem būdais. Jeigu santuoką nori nutraukti abu sutuoktiniai, jie gali pateikti bendrą prašymą.

Tačiau jeigu santuoką nori nutraukti tik vienas sutuoktinis, toks sutuoktinis turi apylinkės teismui pateikti prašymą įteikti šaukimą. Abiem atvejais būtina pridėti abiejų sutuoktinių gimimo liudijimų kopijas. Juos galima gauti iš Švedijos mokesčių inspekcijos (šved. *Skatteverket*).

12 Ar galima gauti teisinę pagalbą proceso išlaidoms padengti?

Su santuokos nutraukimu ir kitais klausimais susijusioje byloje teisinė pagalba gali būti teikiama tik esant *ypatingoms priežastims*.

13 Ar galima apskusti teismo sprendimą dėl santuokos nutraukimo, gyvenimo skyrium (separacijos) nustatymo arba santuokos pripažinimo negaliojančia?

Švedijos teisėje nėra taisyklių, kuriomis būtų reglamentuojamas teisėtas gyvenimas skyrium (separacija) arba santuokos pripažinimas negaliojančia.

Taip, dėl sprendimo nutraukti santuoką galima paduoti apeliacinį skundą.

14 Ką turėčiau daryti, kad kitos valstybės narės teismo priimtas sprendimas dėl santuokos nutraukimo, gyvenimo skyrium ar santuokos pripažinimo negaliojančia būtų pripažintas šioje valstybėje narėje?

Pagal Tarybos reglamentą (EB) Nr. 2201/2003 [PATEIKITE NUORODA] dėl jurisdikcijos ir teismo sprendimų, susijusių su santuoka ir tėvų pareigomis, pripažinimo bei vykdymo, panaikinantį Reglamentą (EB) Nr. 1347/2000 (Reglamentas „Briuselis II“), valstybėje narėje priimtas teismo sprendimas pripažįstamas kitose valstybėse narėse netaikant jokių specialių procedūrų. Tačiau yra tam tikrų priežasčių nepripažinti sprendimo.

Todėl pagal Reglamente „Briuselis II“ nustatytą pagrindinę taisyklę bet kurioje kitoje valstybėje narėje priimtas sprendimas dėl santuokos nutraukimo, teisėto gyvenimo skyrium (separacijos) arba santuokos pripažinimo negaliojančia automatiškai prilyginamas Švedijos teismo priimtam analogiškam sprendimui ir turi tokias pat pasekmes. Tačiau nors reglamente nustatytas automatinio pripažinimo principas, suinteresuotoji šalis vis tiek gali prašyti nustatyti, kad užsienio teismo sprendimas yra arba nėra pripažįstamas Švedijoje. Toks prašymas pateikiamas *Svea* apeliaciniam teismui (šved. *Svea hovrätt*), kuris šioje stadijoje sprendimą dėl prašymo priima neišklausydamas priešingos šalies.

15 Į kurį teismą reikėtų kreiptis, siekiant užginčyti kitos valstybės narės teismo priimtą sprendimą dėl santuokos nutraukimo, gyvenimo skyrium ar santuokos pripažinimo negaliojančia? Kokia tvarka taikoma šiais atvejais?

Siekiant pasinaudoti Reglamente „Briuselis II“ numatyta galimybe nustatyti, kad užsienio teismo sprendimas yra pripažįstamas Švedijoje (žr. 14 klausimą) [PATEIKITE NUORODĄ Į 14 KLAUSIMĄ], prašymas turi būti pateikiamas *Svea* apeliaciniam teismui (šved. *Svea hovrätt*). Jeigu *Svea* apeliacinis teismas (šved. *Svea hovrätt*) tokioje byloje nustato, kad atitinkamas teismo sprendimas turi būti pripažįstamas Švedijoje, kita šalis turi galimybę prašyti peržiūrėti tą sprendimą. Prašymas atlikti tokią peržiūrą pateikiamas *Svea* apeliaciniam teismui, kuris toliau nagrinėdamas bylą išklauso abi šalis. Tuomet apeliacinį skundą dėl *Svea* apeliacinio teismo priimto sprendimo dėl prašymo galima paduoti Aukščiausiam Teismui (šved. *Högsta domstolen*).

16 Kokios valstybės teisė taikoma santuokos nutraukimo bylose kai sutuoktiniai negyvena šioje valstybėje narėje arba jų pilietybės skiriasi?

Švedijos teisme nagrinėjama prašymui nutraukti santuoką visada taikoma Švedijos teisė (*lex fori principas*).

Tačiau tam tikrais atvejais taip pat reikia atsižvelgti į užsienio teisės nuostatas. Ši taisyklė taikoma toliau nurodytose bylose.

Jeigu abu sutuoktiniai yra užsienio piliečiai ir abu ne trumpiau nei vienus metus negyveno Švedijoje, sprendimo nutraukti santuoką negalima priimti prieš vieno sutuoktinio valią, jeigu pagal valstybės, kurioje gyvena vienas iš sutuoktinių arba abu sutuoktiniai, teisę tam nėra pagrindo.

Jeigu abu sutuoktiniai yra užsienio piliečiai ir vienas iš jų pareiškia, kad pagal valstybės, kurios pilietis jis yra, teisę nėra pagrindo nutraukti santuoką, šio sprendimo negalima priimti, jeigu yra ypatingų tam prieštaraujančių priežasčių, susijusių su šio sutuoktinio arba abiejų sutuoktinių vaikų interesais.

Būtina pabrėžti, kad net abiem nurodytais atvejais kalbama tik apie Švedijos teisės taikymą, tačiau tam tikru mastu apsidraudžiant nuo galimybės priimti sprendimą dėl santuokos nutraukimo pagal Švedijos teisę tuomet, kai sutuoktiniai menkai yra susiję su Švedija ir kai yra rimtų priežasčių nepriimti tokio sprendimo.

Paskutinis naujinimas: 21/12/2015

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos Europos teisminio tinklo kontaktinės įstaigos. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Nei Europos teisminis tinklas, nei Europos Komisija neprisiima atsakomybės ar įsipareigojimų dėl šiame dokumente pateiktos arba nurodytos informacijos arba duomenų. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisyklės rasite puslapyje „Teisinė informacija“.